

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başvuru Numarası : 2012/836

Karar Tarihi : 20/3/2014

Başkan : Serruh KALELİ

Üyeler : Burhan ÜSTÜN

: Nuri NECİPOĞLU

: Hicabi DURSUN

: Erdal TERCAN

Raportör : Murat ŞEN

Başvurucu : Günnur COŞKUN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, Sındırgı Kaymakamı tarafından kendisine hakaret ve tehdit edildiği iddiasıyla yaptığı başvurular sonucunda soruşturma izni verilmemesi nedeniyle Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından işleme koymama kararı verilmesinin Anayasa'nın 10., 17., 19., 33. ve 48. maddelerinde tanımlanan anayasal haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 27/11/2012 tarihinde Balıkesir 1. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm İkinci Komisyonunca, başvurunun karara bağlanması için Bölüm tarafından Bölüm kararı alınması gerekli görüldüğünden kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu, 21/3/2011 tarihinde Balıkesir ili Sındırgı İlçesinde Çevreyi, Hayvanları Koruma ve Yaşatma Derneğini kurmuş ve faaliyete geçirmiştir.

6. Dernek adına yürüttüğü faaliyetler nedeniyle hakkında şikayet olduğu gerekçesiyle Kaymakamlık makamına çağrıldığını ve burada kaymakam tarafından hakaret ve tehdide maruz kaldığını ve dernek faaliyetlerinin engellendiğini ileri sürerek Başbakanlık,

İçişleri Bakanlığı, Balıkesir Valiliği ve Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığı nezdinde Sındırgı Kaymakamından şikâyetçi olmuştur.

7. Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığı, 24/10/2011 tarih ve 2011/11354 sayılı resmi yazısıyla Sındırgı Kaymakamı hakkında görevi kötüye kullanma suçundan Balıkesir Valilik Makamından soruşturma izni talep etmiştir. Balıkesir Valiliği, 12/12/2011 tarih ve B054VLK4100600-498.01.03-15641 sayılı kararı ile başvurucaunun şikâyet dilekçesinin işleme konulmamasına karar verilmiştir.

8. Valilik kararına karşı Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığının itirazı üzerine Bursa Bölge İdare Mahkemesi, 4/1/2012 tarih ve E.2011/498, K.2012/4 sayılı kararı ile şikâyet edilen hakkında ön inceleme başlatılıp hazırlanacak rapor kapsamında ilgili hakkında soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin bir karar tesis edilmesi gerektiği gerekçesiyle işleme konulmama kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

9. Anılan karar üzerine Balıkesir Valiliği, tekrar inceleme başlatarak hazırlanan 30/3/2012 tarihli ön inceleme raporu kapsamında 4/4/2012 tarih ve K.2012/42 sayılı kararı ile Sındırgı Kaymakamı hakkında soruşturma izni verilmemesine karar vermiştir. Karara yapılan itiraz, Bursa Bölge İdare Mahkemesinin 5/6/2012 tarih ve E.2012/245, K.2012/249 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

10. Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığı, 16/7/2012 tarih ve K.2012/3445 sayılı kararı ile Bursa Bölge İdare Mahkemesinin anılan kararını gerekçe göstererek şikâyet dilekçesinin işleme konulmasına yer olmadığına karar vermiştir. Karara karşı itiraz, Burhaniye Ağır Ceza Mahkemesinin 9/10/2012 tarih ve 2012/1878 Değişik İş sayılı kararı ile kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.

11. Başvurucu, karardan 5/11/2012 tarihinde haberdar olduğunu belirtmiştir.

B. İlgili Hukuk

12. 2/12/1999 tarih ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Soruşturma izni yetkisi;

...

b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

....

Yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.

Yetkili mercilerin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır."

13. 4483 Sayılı Kanun'un 4. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Cumhuriyet başsavcıları, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikâyette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler."

14. 4483 sayılı Kanun'un 9. maddesi şöyledir:

"Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararın Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikâyetçiye bildirir.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), (g) (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar. İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir."

15. 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Hakaret" kenar başlıklı 125. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilât ederek işlenmesi gerekir."

16. 5237 Sayılı Kanun'un 257. maddesi şöyledir:

" (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) menfaat , sağlayan kamu görevlisi, (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) altı aydan iki yıla kadar, hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) menfaat, sağlayan kamu görevlisi, (Değişik ibare: 08/12/2010-6086 S.K./1.mad.) üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Mahkemenin 20/3/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuruçunun 27/11/2012 tarih ve 2012/836 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvuruçunun İddiaları

18. Başvuruçucu, kurucusu ve başkanı olduğu Çevreyi, Hayvanları Koruma ve Yaşatma Derneğinin faaliyetleri ile ilgili hakkında yapılan şikâyetler sebebiyle ilçe kaymakamı tarafından çağrıldığını, kaymakamlık makamına gittiğinde kaymakamın kendisine hakaret ve tehditlerde bulunduğunu, kaymakamla konuşmasını kayda alarak şikâyetçi olduğunu, Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığının, şikâyet ile ilgili kaymakam hakkında soruşturma izni istediğini ancak Valilik makamının soruşturma izni vermediğini, itirazlarının da Bursa Bölge İdare Mahkemesi tarafından reddedildiğini, savcılığın işleme koymama kararı ile ilgili itirazın da Burhaniye Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedildiğini, böylelikle şikâyetlerin karşılıksız kaldığını, ayrıca dernek faaliyetleri sebebiyle bazı eksiklikler bahane edilerek işyerinin mühürlendiğini ve işyerinden tahliye edildiğini belirterek Anayasa'nın 10., 17., 19., 33. ve 48. maddelerinde tanımlanan anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüş ve işleme konulmama kararının kaldırılması ile maddi, manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

19. 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un geçici 1. maddesinin (8) numaralı fıkrası şöyledir:

"Mahkeme, 23/9/2012 tarihinden sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılacak bireysel başvuruları inceler."

20. Anılan kanun hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başlangıcı 23/9/2012 tarihi olup, Mahkeme, ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebilecektir.

21. Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi için kesin bir tarihin belirlenmesi ve Mahkemenin yetkisinin geriye yürütür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir (B. No: 2012/51, 25/12/2012, § 18).

22. Başvurucunun, şikayetleri kapsamında Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığı 24/10/2011 tarihinde Balıkesir Valilik Makamından soruşturma izni talep etmiş ve buna yönelik Valiliğin 4/4/2012 tarih ve K.2012/42 sayılı soruşturma izni verilmemesine yönelik kararına yapılan itiraz Bursa Bölge İdare Mahkemesinin 5/6/2012 tarih ve E.2012/245, K.2012/249 sayılı kararı ile reddedilmiştir. Bunun üzerine Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığı, 16/7/2012 tarihli kararı ile işleme koymama kararı vermiş ve bu karara yapılan itiraz Burhanıye Ağır Ceza Mahkemesinin 9/10/2012 tarih ve 2012/1878 Değişik İş kararı ile reddedilmiştir.

23. 4483 sayılı Kanun, kapsamı içindeki görevliler ve suçlar bakımından ceza soruşturması açılabilmesi için *"izin koşulumu"* kabul etmiştir. İzin süreci sonucunda, soruşturma izni alınamaması durumunda ceza soruşturması başlamadığı için, suç işlendiğine yönelik ihbar ve şikâyetler hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı *"inceleme/işlem yapılmasına yer olmadığı"* kararı verebilecektir. Ancak Başsavcılığın aldığı bu karar 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 172. ve 173. maddeleri kapsamında bir karar olmadığından, bu karara yapılan itirazda, itiraz mercinin *"incelemeye yer olmadığına"* karar vermesi gerekir (Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 28/5/2006 tarih ve E.2006/4098, K.2006/13142 sayılı kararı). Bu kapsamda, idarenin soruşturma izni verilmemesine yönelik kararına yapılan itirazın Bölge İdare Mahkemesi tarafından reddedilmesi halinde Cumhuriyet Başsavcılığının vereceği karar, şikâyet veya ihbar ile başlayan sürecin bitirilmesine yönelik olup Bölge İdare Mahkemesinin kararına aykırılık içeremeyecektir. Dolayısıyla savcılığın işleme koymama kararına yapılan itiraz Bölge İdare Mahkemesinin kararını etkilemeyeceğinden, bu yola gidilmesinin zaman bakımından yetki üzerinde herhangi bir etkisi olmayacaktır.

24. Somut olayda, Bursa Bölge İdare Mahkemesinin 5/6/2012 tarihli kararı ile kaymakam hakkında soruşturma izni verilmemesi kesin olarak karara bağlanmıştır. Bu karar kapsamında Balıkesir Cumhuriyet Başsavcılığının 16/7/2012 tarihli işleme koymama kararının Bölge İdare Mahkemesi kararı üzerinde herhangi bir etkisi yoktur. Dolayısıyla, başvuru yolları, 5/6/2012 tarihinde Bursa Bölge İdare Mahkemesinin kararı ile tüketilmiştir. Bu durumda başvuru, zaman bakımından Anayasa Mahkemesinin yetkisi dışında kalmaktadır.

25. Açıklanan nedenlerle, başvuru konusu kararın 23/9/2012 tarihinden önce kesinleşmiş olduğu anlaşıldığından başvurunun, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin *"zaman bakımından yetkisizlik"* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle, başvurunun, *"zaman bakımından yetkisizlik"* nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**, yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına, 20/3/2014 tarihinde kesin olarak **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Serruh KALELİ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN